

RAPORT CERCETARE

“ANALIZA DE NEVOI A POPULATIEI DEFAVORIZATE DIN COMUNITATILE CU ROMI DIN JUD. DOLJ”

1. DESCRIEREA PROIECTULUI DE CERCETARE

Analiza de nevoi a populatiei defavorizate din comunitatile cu romi din judetul Dolj a urmarit sa identifice diferite tipuri de date de tip sociologic care să fundamenteze viitoare decizii și măsuri care sa contribuie la procesul de incluziune sociala a cetatenilor de etnie roma apartinand grupurilor vulnerabile, bazat pe nevoile reale ale comunitatilor.

Principalele obiective urmarite in procesul de culegere a datelor:

- Identificarea principalelor bariere ridicate de accesarea serviciilor publice (medicale, educationale, de locuire, infrastructura) de către populatia inclusa în programul de cercetare stiintifica;
- Identificarea surselor de satisfactie/insatisfactie fata procesul de furnizare a serviciilor publice;
- Evaluarea perceptiei populatiei rome vulnerabile fata de principalele prioritati de dezvoltare la nivel local;

Volumul esantionului s-a bazat pe principalele localitati din judetul Dolj in care au fost hetero-identificate communitati cu numar semnificativ de romi. In aceste localitati, numarul persoanelor de etnie roma a fost de 21.930 persoane.

Esantionul de cercetare a fost format din 362 de gospodarii (urban si rural) cu marja maxima de eroare +/-5%, cu un nivel de incredere de 95% determinata cu sistemul de cercetare al Creative Research System survey software, <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm>.

Localitatile din jud. Dolj in care a fost implementata activitatea de culegere date sunt: **Segarcea, Lipovu, Calafat, Bailesti, Poiana Mare, Salcuta, Caraula, Amarasti de Sus, Piscu Vechi , Amaresti de jos-Ocolna, Filiasi, Malu Mare, Farcas, Maglavit, Cetate, Plenita, Catane, Urzicuta, Plopsor, Vartop, Radovani, Cerat, Barca, Breasta, Sadova si Craiova**

În vederea atingerii acestor obiective, se va realiza o cercetare bidimensională:

- cercetare cantitativă
- cercetare calitativă

Tehnici și metode de colectare de date utilizate

1. Cercetare de tip desk-research (identificarea studiilor anterioare realizate pe această tematică)
2. Cercetare cantitativă prin realizarea și aplicarea la nivelul membrilor comunităților a unui chestionar.
3. Fisa localitatii prin care am identificat caracteristicile principale ale localitatilor.
4. Cercetare calitativă prin realizarea de interviuri de profunzime cu reprezentanți ai autorităților publice și cu actorii implicați în procesul de incluziune sociala a membrilor comunitatilor cu romi.
5. Observare directă

Perioada realizarii cercetarii: 15 iunie- 15 Octombrie 2015.

Grup tinta: Reprezentatii autoritatilor locale/judetene si membrii adulti din comunitatile cu romi din judetul Dolj.

Cercetarea a folosit un model de eşantionare probabilista, stadial stratificată, in primul stadiu urmarindu-se heteroidentificarea comunitatilor de romi semnificative numeric din judet prin analiza statisticilor oficiale si discutii cu reprezentii formali si informali ai comunitatilor cu romi din judetul Dolj.

În al doilea stadiu au fost selectate gospodăriile din fiecare comunitate din localitățile incluse în proiect. Gospodăriile și persoanele care au facut parte din eşantion au fost selectate aleator ținându-se cont de următoarele criterii de stratificare: mediul de rezidență, tipul de comunitate (compactă sau diseminată si traditionala/netraditionala).

În situația comunităților compacte selecția gospodăriilor s-a realizat după metoda drumului aleator iar în situația comunităților diseminate selecția gospodăriilor s-a realizat după metoda bulgărelui de zăpadă. În fiecare gospodărie s-a ales o persoană cu vârsta peste 18 ani, folosindu-se regula zilei de naștere.

Informatiile colectate prin intermediul chestionarului sunt:

- Relationarea la nivel local
- Tipuri si servicii socio-sanitare la nivel locale/judetean.
- Locuinta si conditii de locuit
- Educatie si ocupare
- Prioritati pentru comunitate

Prin intermediul fisei comunitatii s-au cules urmatoare informatii:

- Caracteristici ale comunităților de romi – număr de romi pe zone/sate, tipul de comunități (comunități compacte, cu populație mixtă etnic etc), tradițională sau nu.
- Caracteristici ale localității – număr de locuitori, număr de medici de familie, numar lucratori/asistenti sociali, număr de dispensare (dacă există), număr de asistente medicale, numar de unitati medicale, numar de unitati scolare, date privind infrastructura, distanța din comunitatea până la cele mai apropiate servicii publice (medicale, sociale, educationale), date socio-economice

Cercetarea documentara a fost realizata prin analizarea surselor de informare disponibile: statistici oficiale, cadrul legislativ, date deținute de către organizații guvernamentale și nonguvernamentale sau alte tipuri de organizații implicate în problematica romilor, rapoarte de cercetare elaborate anterior. Pentru obținerea informațiilor au fost studiate articole, statistici, rapoarte precum și alte documente disponibile pe internet sau la sediul diverselor organizații, au fost realizate discuții cu reprezentanți ai diverselor instituții și organizații.

În cadrul aceleiași activități a fost realizată și identificarea organizațiilor relevante în domeniul problematicii romilor ai căror reprezentanți au fost intervievați în cadrul componenteii calitative a cercetării.

Universul cercetarii: cate un reprezentant al Consiliului Judetean, Institutiei Prefectului, DGASPC, DSP, AJOFM, respectiv al Primariilor din esantionul cuprins in cercetarea de tip cantitativ si reprezentanti ai societatii civile, lideri formali si informali, furnizori de servicii medico-sociale.

Temele interviurilor cu reprezentanti ai autoritatilor:

- Relationarea la nivel local
- Prioritati pentru comunitate
- Situatiile grupurilor vulnerabile

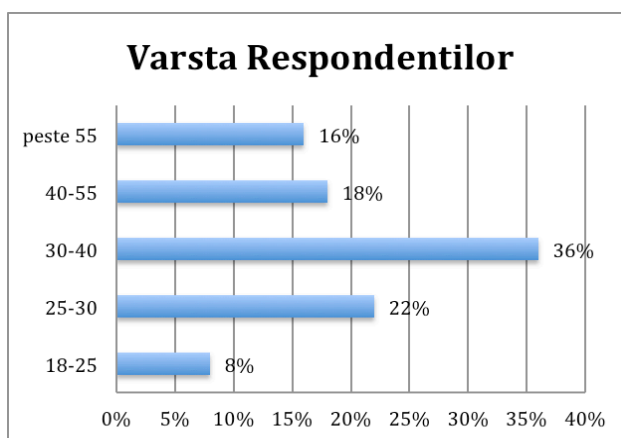
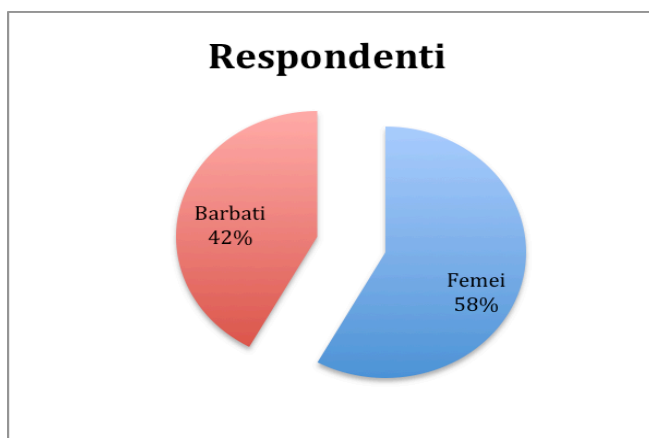
Colectarea datelor/aplicarea chestionarelor s-a realizat cu sprijinul unei echipe de 18 operatori instruiți, cu experiență anterioară în culegerea de date.

2. INTERPRETAREA DATELOR

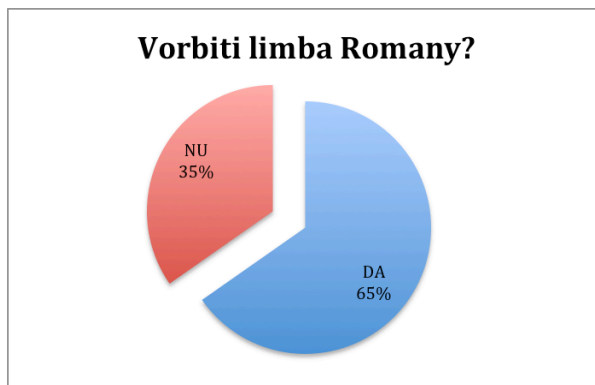
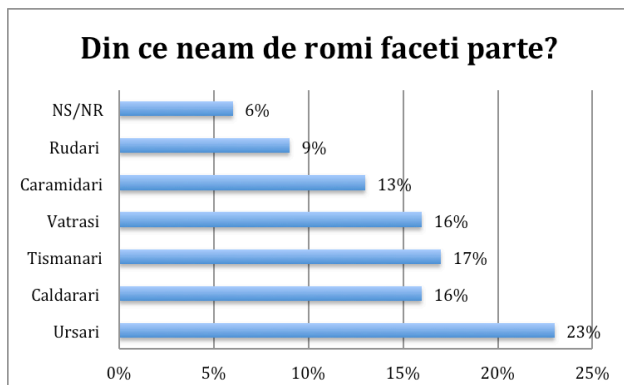
2.1. Rezultate cercetare cantitativa

Date socio-demografice

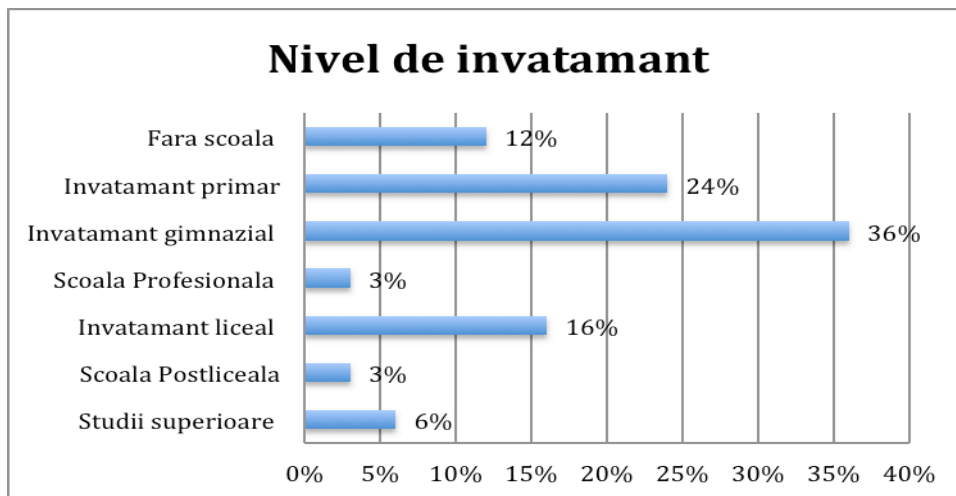
În cadrul cercetării noastre au fost interviuate un număr de 362 persoane de etnie romă, cu vârsta cuprinsă între 18 -65 ani .

În ceea ce privește neamul de romi din care fac parte respondenții, regăsim următoarele neamuri de romi: ursari (23 %), tismanari (17%), rudari (9%), caldarari (16%), romi asimilati/vatrasi (16%), caramidari (13%). Un procent de 6% dintre respondenți au menționat că nu cunosc neamul de romi din care fac parte. În cele 26 locații din jud. Dolj în care s-a implementat componenta de culegere a datelor, operatorii de teren au urmărit să interviueze atât romi tradiționali cât și romi netradiționali. Peste 65% dintre respondenți sunt vorbitori de limba română, pastratori ai culturii și tradițiilor specifice neamurilor de romi din care fac parte.

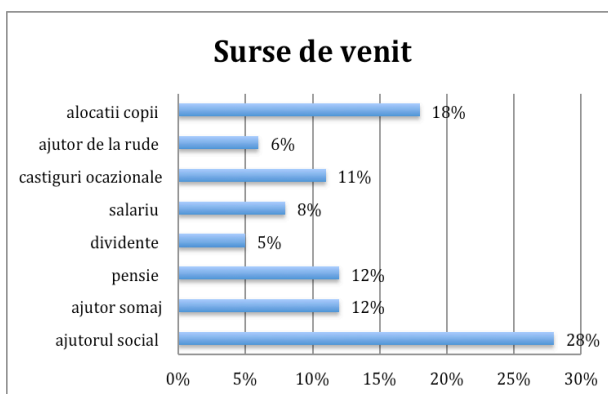
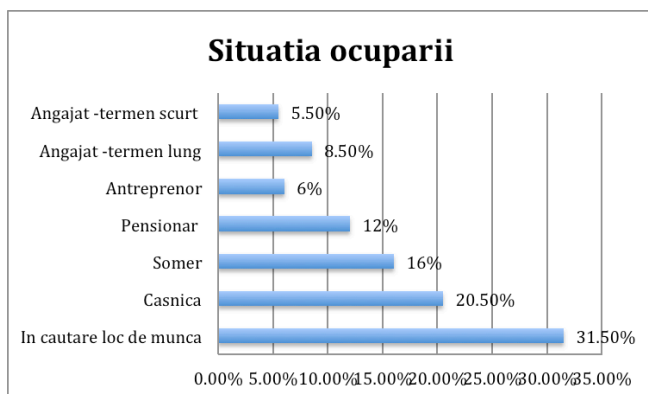

In ceea ce priveste nivelul de instruire al respondentilor aceasta difera in functie de neamurile de romi din care fac parte respondentii. Conform datelor culese, rezultat faptul ca in randul neamurilor traditionale in care se pastreaza limba, portul si traditiile/obiceiurile specifice acestora, nivelul de instruire al respondentilor se incadreaza in limita nivelului de invatamant gimnazial. Aici inregistram si un procent de 12% dintre respondneti care nu au participat la nici un program de instruire intr-un cadrul formal educational. In randul respondentilor netraditionali, media nivelului de instruire a beneficiarilor se incadreaza in limita studiilor obligatorii si liceale.

Cu privire la ocupatiile persoanelor intervievate, conform datelor centralizate rezulta faptul ca peste 68% dintre respondenti sunt persoane neocupate, respective persoane aflate in cautarea unui loc de munca (31,5%), someri de lunga durata (16%), persoane casnice (20.5%). Sunt inregistrate si persoane incadrate in categoria antreprenor (6%), in special in randul respondentilor din loc. Craiova si Filiasi.

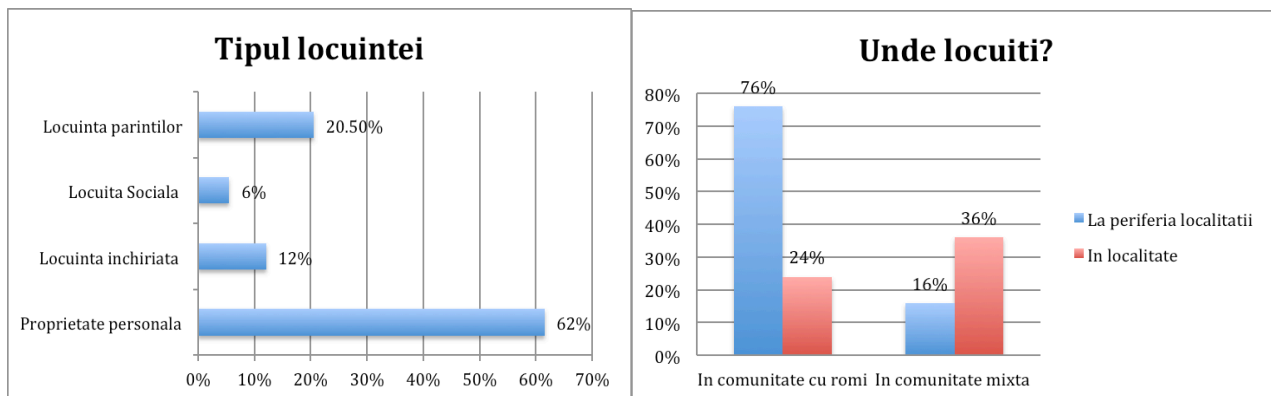
In cazul persoanelor neocupate, principalele surse de venit ale respondentilor sunt venitul minim garantat (28%) si alocatiile copiilor (18%), munca de zilier fara forme legale in agricultura si in constructii (11%), ajutor de somaj (12%), pensie (12%), salariu (8%), dividente (5%) precum si resurse provenite de la rude din strainatate sau familia extinsa (6%).

In ceea ce priveste satisfactia cetatenilor cu privire la sursele de venit pe care le au, peste 62,5% dintre respondentii au mentionat ca veniturile realizate nu le ajung nici pentru strictul necesar. Diferenta de 37,5%, in special din randul romilor asimilati din mediul urban, considera ca veniturile

realizate le ajung doar numai pentru strictul necesar fara posibilitatea de achizitiona si alte bunuri utile traiului de zi cu zi.

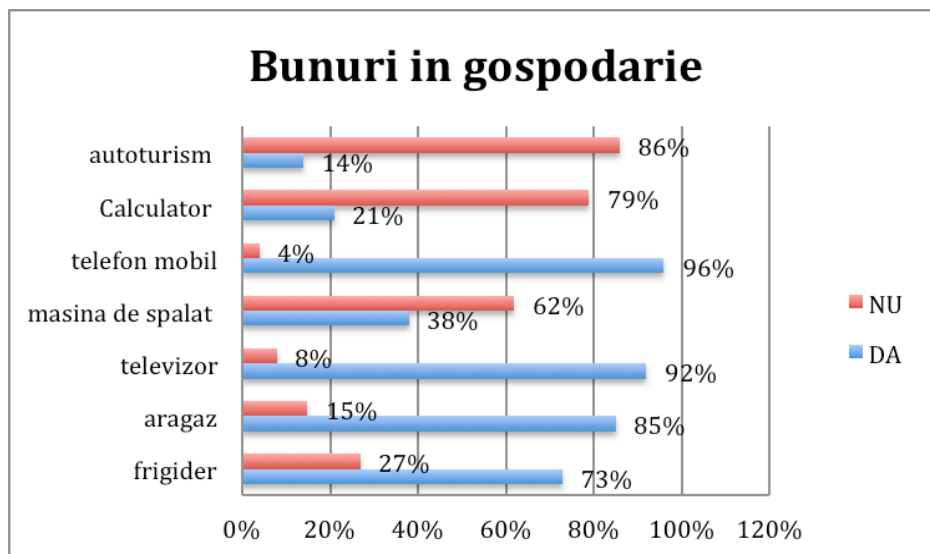
Marea majoritate a beneficiarilor (76%) locuiesc in locuinte aflate intr-o zona aflata la marginea localitatii (in mediul rural, respondentii locuiesc in zona compacta cu alte familii rome), in locuinte proprietate personala (62%), cu un nivel acceptabil din punct de vedere al starii locuintei. Se inregistreaza un procent de 20,5% din randul respindentilor care mentioneaza ca locuiesc in locuintele parintilor.

Cu privire la locuire, una dintre problemele mentionate de respondeti este lipsa actelor de proprietate a locuintelor, in special a locuintelor din mediul rural; Peste 64% dintre responeneti au mentionat faptul ca se confrunta cu acesta problema.

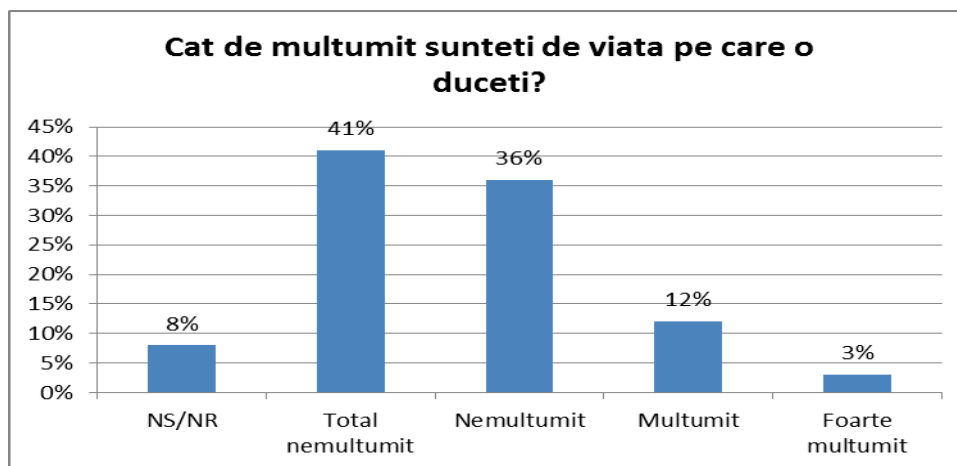
In ceea ce priveste utilitatile gospodariilor, observam ca in mediul rural, locuintele romilor sunt racordate doar la energie electrica (98%) si in cazuri izolate (8%) locuintele sunt racordate si la reseaua de apa. In mediul urban locuintele romilor sunt racordate la utilitati dupa cum urmeaza: apa si canalizare (65%), energie electrica (97%), reseaua de gaz (33%).

In general locuintele sunt dotate cu frigider (73%), TV (92%), telefon mobil (96%), calculator si aragaz (85%).

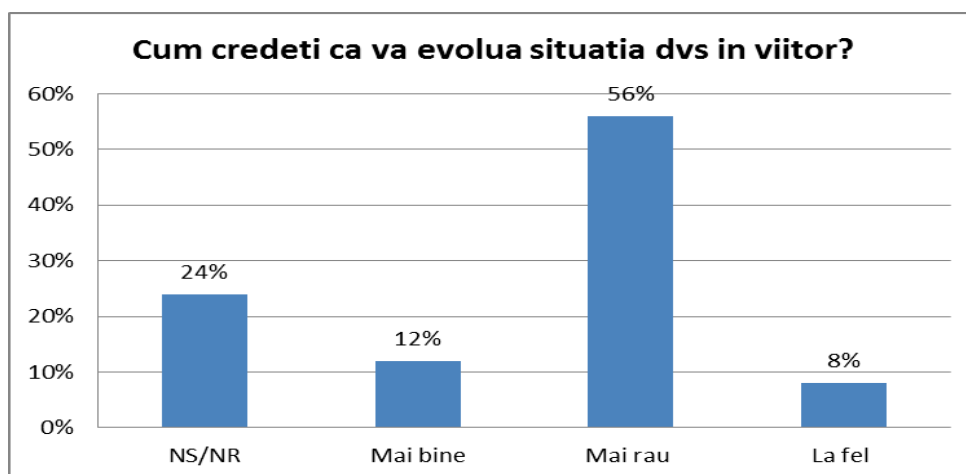

A. Relationarea cu autoritatile locale

Luand in considerare toate aspectele ce tin de viata din comunitate, analizad datele culese din teren, constatam ca respondentii sunt nemultumiti (36%) si total nemultumiti (41%) de viata pe care o duc.

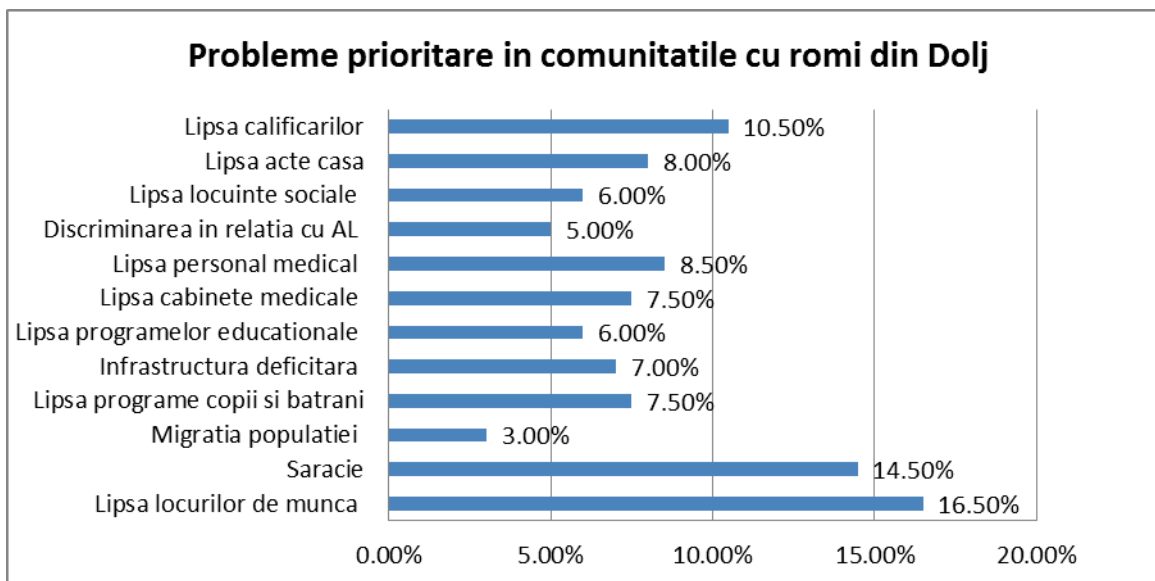
Totodata, in ceea ce priveste evolutia situatiei lor in perioada urmatoare, 12% dintre respondenti au mentionat ca sunt optimisti cu privire la schimbarea situatiei lor, 8% considera ca situatia va fi la fel si 56% considera ca situatia va evolua in rau. Avem inregistrat un procent de 24% dintre respondenti care nu sunt siguri cu privire la evolutia situatiei lor in perioada urmatoare. Daca analizam indicatorul "mai bine" si indicatorul "mai rau", constatam ca la nivelul judetului Dolj, in comunitatile cu romi, populatia de etnie roma se imparte in doua categorii: persoane apartinand populatiei de etnie roma optimiste (situatie datorata nivelului de instruire si situatia veniturilor, persoane care locuiesc in mediul urban cu acces la servicii si oportunitati) si persoane de etnie roma realiste, care se confrunta cu un grad ridicat de saracie datorat nivelului minim de educatie, locuiesc in mediul rural, cu acces limitat la oportunitati de informare.

Din punctul de vedere al respondentilor, persoanele cu notorietate din comunitate sunt: Primarul (36%), Viceprimar (12%), liderul rom (32%), asistentul social (8%), reprezentant ONG (5%), expert local rom/mediator (4%), consilier local (3%).

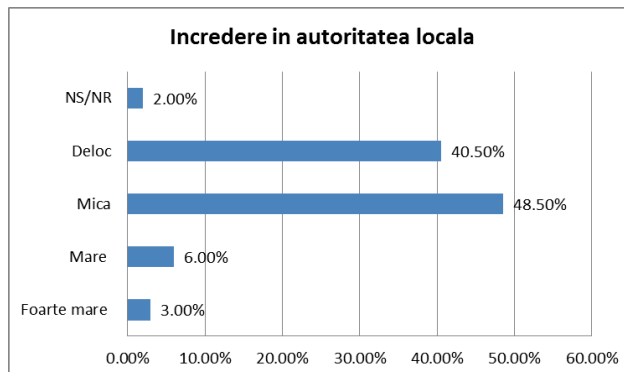
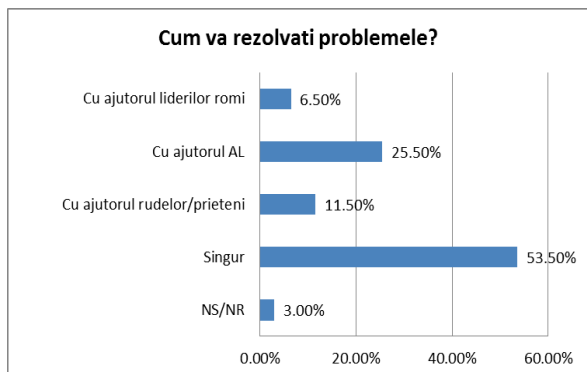
Principalele probleme cu care se confrunta populatia de etnie roma din judetul Dolj sunt: Lipsa locurilor de munca (16.5%), saracia extrema (14.5%), migratia populatiei si a fortei de munca (3%), lipsa unor programe la nivel comunitara adresate copiilor si batranilor din comunitate (7.5%) , care

sa le permita persoanelor apte de munca sa isi gaseasca un loc de munca, infrastructura (7%) deficitara la nivel comunitar, lipsa programelor educationale(6%) adresate copiilor romi care sa reduca decalajul educational dintre copii romi si neromi, lipsa cabinete medicale/unitati de asistenta medicala din mediul rural (7.5%), lipsa personal medical (8.5%) stabil in localitate, discriminarea (5%) in relatia cu reprezentatii autoritatilor locale (in special in cazul romilor traditionali), lipsa locuintelor sociale (6%) care sa permita familiilor tinere sa se dezvolte independent de familia extinsa, lipsa actelor de proprietate (8%) si lipsa calificarilor (10.5%) in meserii cautate pe piata fortei de munca adaptate nivelului lor educational.

In general, respondentii din comunitatile din judetul Dolj in care s-a realizat cercetarea isi rezolva problemele singuri (53.5%), cu ajutorul autoritatilor locale (25.50%) si cu ajutorul rudelor sau prietenilor (11.5%). Liderul rom sau alti lucratori comunitari in beneficiul romilor contribuie in foarte mica masura in procesul de rezolvare a problemelor al membrilor comunitatilor cu romi.

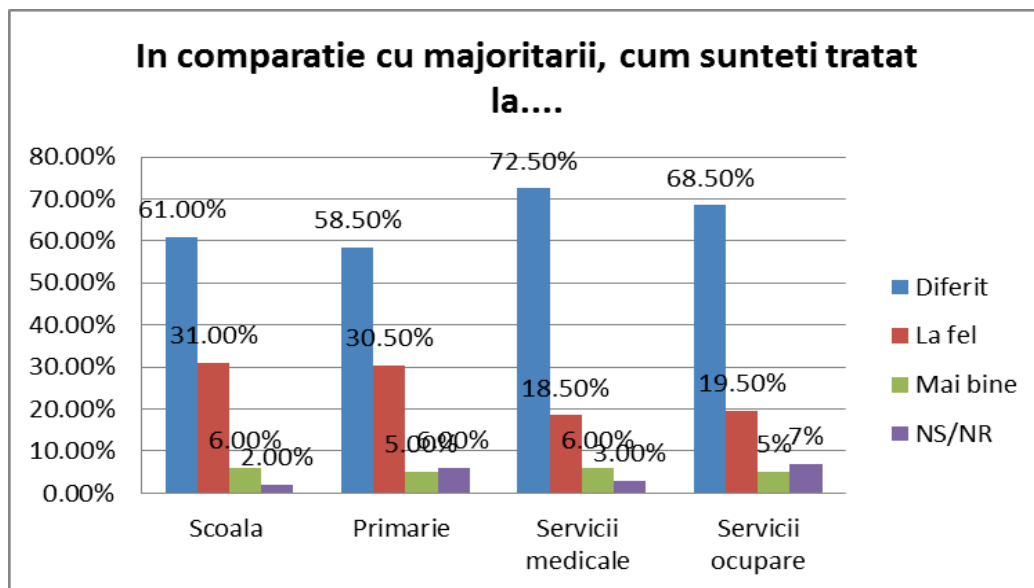
In ceea ce priveste increderea in autoritatile locale, in comunitatile in care am realizat sondajul de opinie, constatam ca nivelul de incredere este foarte scazut, respectiv deloc (40.5%) si mica (48.5%).

In general, atunci cand se iau decizii importante pentru comunitate, cetatenii de etnie roma nu sunt intrebi de catre autoritatile locale. Peste 78 % dintre respondenti au mentionat ca nu sunt intrebati atunci cand se iau decizii care le afecteaza traiul de zi cu zi din comunitate. Totodata, peste 81% dintre respondenti considera foarte important ca autoritatile locale sa ii

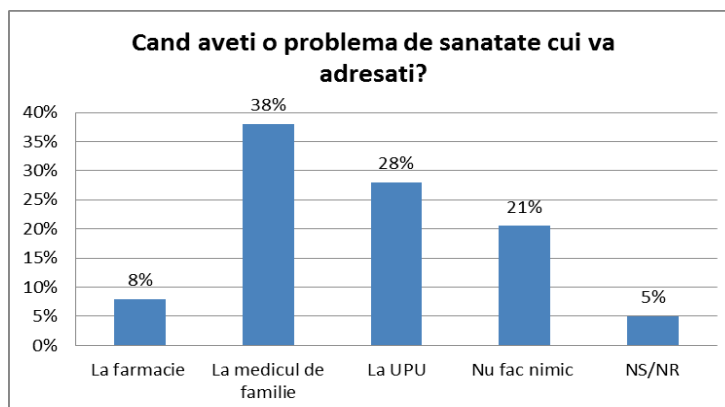
consulte/informeze atunci cand se ia o decizie importanta pentru comunitatea in care acestia traiesc.

In ceea ce priveste tratamentul diferentiat al romilor la serviciile publice, in general, respondentii considera ca sunt tratat diferentiat atunci cand acceseza serviciile publice. Peste 58% dintre respondenti mentioneaza ca sunt tratati diferit atunci cand se adreseaza serviciilor oferite de primarie, 72% mentioneaza ca sunt tratati diferit atunci cand se adreseaza serviciilor medicale, 68% mentioneaza ca sunt tratati diferentiat atunci cand se adreseaza serviciilor de ocupare (atat de catre institutii cat si de catre angajatori) si 61% considera ca sunt tratati diferit in relatia cu sistemul de invatamant.

B. Educatie sanitară si acces la servicii medicale

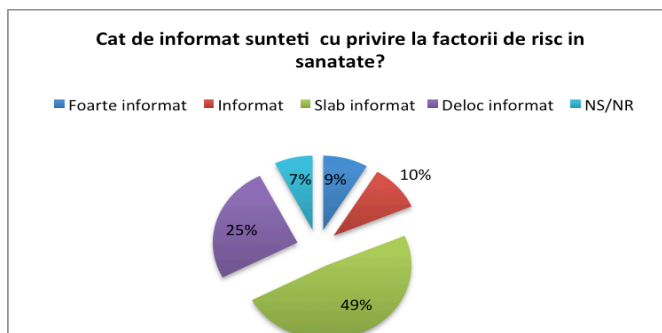
Din raspunsurile procesate a rezultat faptul ca peste 53% dintre respondenti sunt inscrisi pe lista unui medic de familie. Migratia persoanelor este un factor care influenteaza procesul de inscriere pe lista unui medic de familie, 26% dintre respondenti au mentionat ca nu sunt inscrisi pe lista unui medic de familie deoarece, in ultimul an, au calatorit in strainatate si nu si-au platit asigurarea de sanatate. In marea majoritate a cazurilor, calitatea de asigurat medical este dobandita prin intermediul ajutorului social (58%), pensii (21%), plata CAS din salarii (11%), contract cu CAS (6%).

Cand au o problema de sanatate, 38% dintre respondenti au mentionat ca se adreseaza serviciilor unui medic de familie si in cazul respondentilor din urban (28%) la unitatea de primiri urgente. Sunt

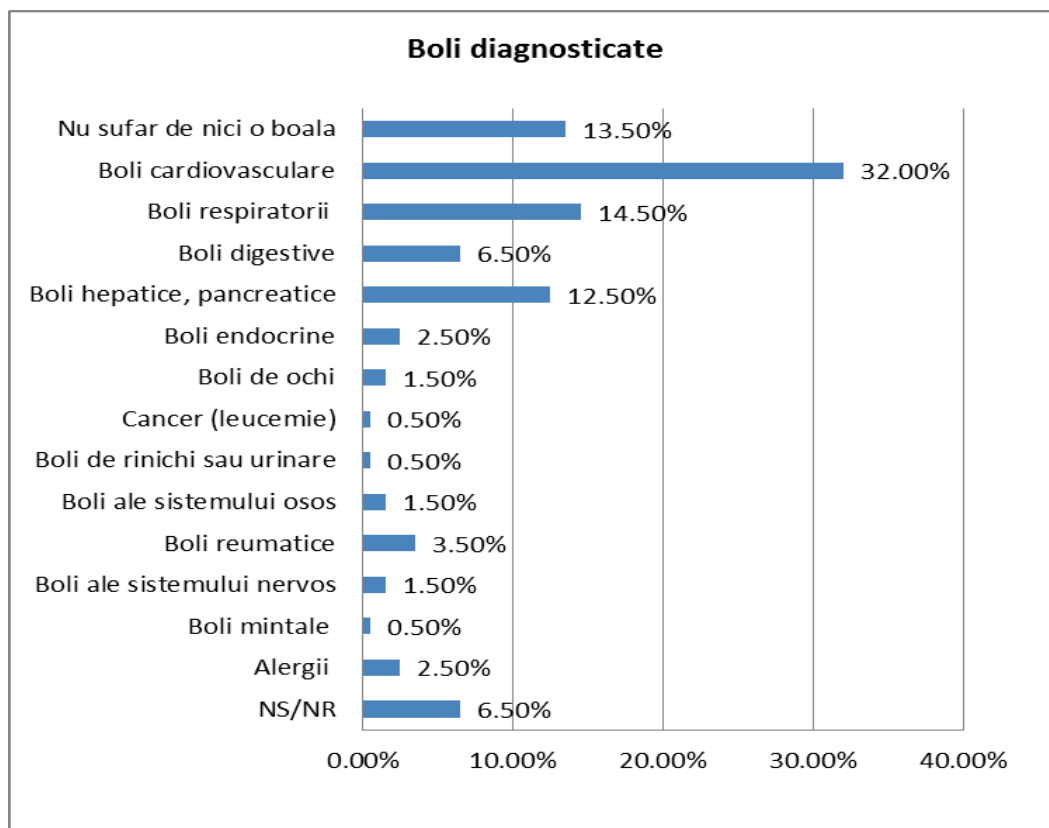
inregistrate si raspunsuri in care respondentii mentioneaza ca nu fac nimic pentru ca nu au unde sa se adreseze (21%) sau apeleaza la serviciile unui farmacist (8%).

Din punct de vedere al educatiei sanitare, marea majoritate a respondentilor (peste 70%) au mentionat faptul ca sunt slab informati sau deloc informati atunci cand este vorba de factorii care influenteaza starea de sanatate.

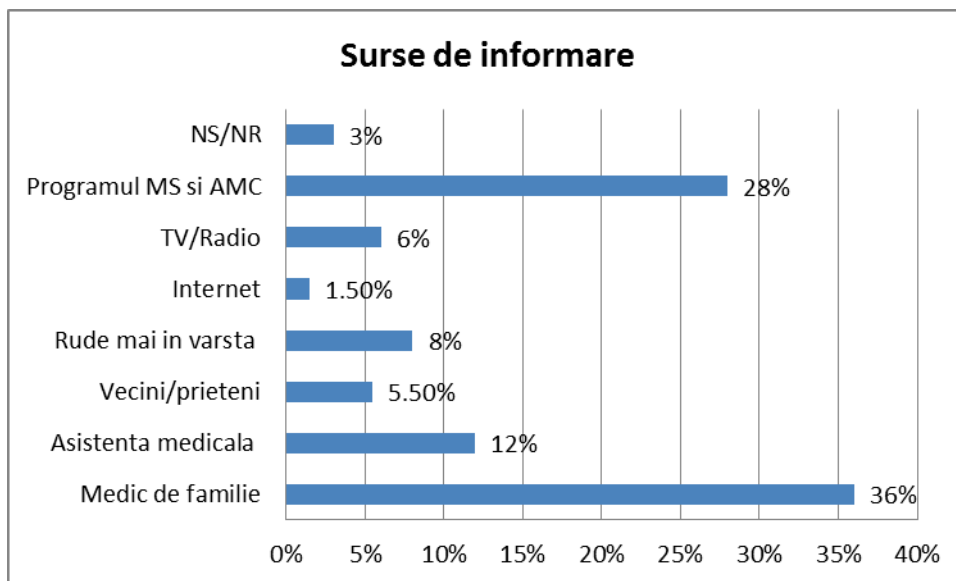
În ceea ce priveste percepția respondenților cu privire la starea actuala de sănătate, peste 58% dintre respondenții își apreciază starea de sănătate ca fiind buna si foarte buna. Acesta situatie ne determina sa afirmăm că, in lipsa unui diagnostic sau a simptomelor unei boli, romii sunt mai optimiști în aprecierea stării de sănătate.

In schimb, in ceea ce priveste perceptia starii de sanatate in viitor, respondentii nu mai sunt atat de optimisti, valorile inregistrate oferindu-ne posibilitatea sa interpretam ingrijorarea acestora cu privire la viitor (36% dintre respondenti considera ca in viitor starea lor de sanatate va fi la fel, 21% dintre respondenti considera ca starea lor de sanatate in viitor va mult mai proasta). Peste 30% dintre respondenti au evitat sa raspunda la acesta intrebare.

In ceea ce priveste bolile cu care au fost diagnosticati respondentii, mentionam ca in cele 26 localitati predomina bolile cardiovasculare (32%), bolile respiratorii (14.5%), boli digestive (6.5%) si bolile hepatice, pancreatice (3.5%). Bolile reumatice, ale sistemului osos, bolile sistemului nervos si bolile mintale/psihice, bolile endocrine, nutritie si metabolism se regasesc printre respondenti insa cu valori individuale mai mici de 2%.

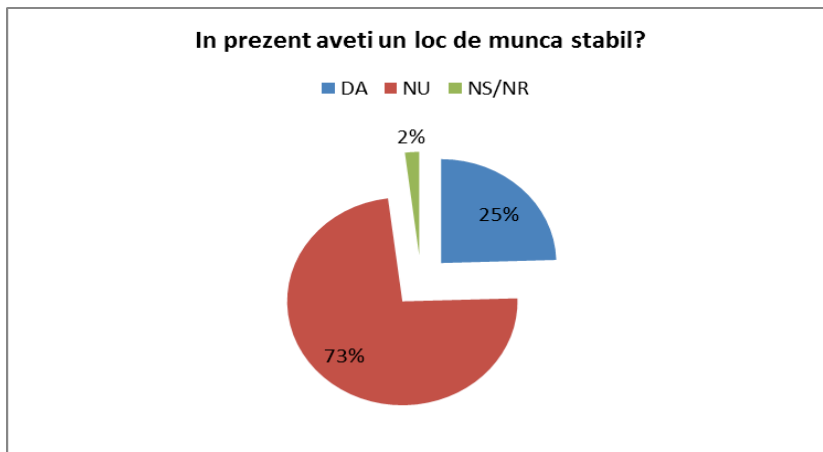
Cu privire la modalitatea de informare a respondentilor cu privire la probleme de sanatate, respondentii au mentionat ca se informeaza la medicul de familie (36%), prieteni/rude (8%), mediator sanitar/AMC (28%) si asistent medical (12%). In localitatile in care exista mediatori sanitari observam ca respondentii au mentionat mediatoarul sanitar si asistentul medical comunitar ca o persoana resursa in comunitate si ca principala sursa de informare cu privire la problemele de sanatate (28%). In comunitatile in care am efectuat cercetarea, sursele mass media/TV/Radio/Internet nu constituie o sursa principala si sigura de informare pentru respondenti.

C. Situatia ocuparii

In ceea ce priveste problemele care afecteaza traiul zilnic al membrilor comunitatilor cu romi din Dolj, lipsa locului de munca (lipsa unei surse de venit stabile) este una dintre problemele prioritare (62.5% dintre respondenti au raspuns ca lipsa locului de munca este o problema care afecteaza atat individul cat si comunitatea).

Lipsa unui loc de munca stabil afecteaza in proportie de 73 % dintre respondentii. Principalele cauze care conduc la aceasta situatie sunt: lipsa pregatiri profesionale (32.5%), lipsa locurilor de munca la nivel local (29%), lipsa oportunitatilor antreprenoriale la nivel local (11%), discriminarea la locul de munca (16%), lipsa programelor de pregatire profesionala si incluziune pe piata fortei de munca (11.5%).

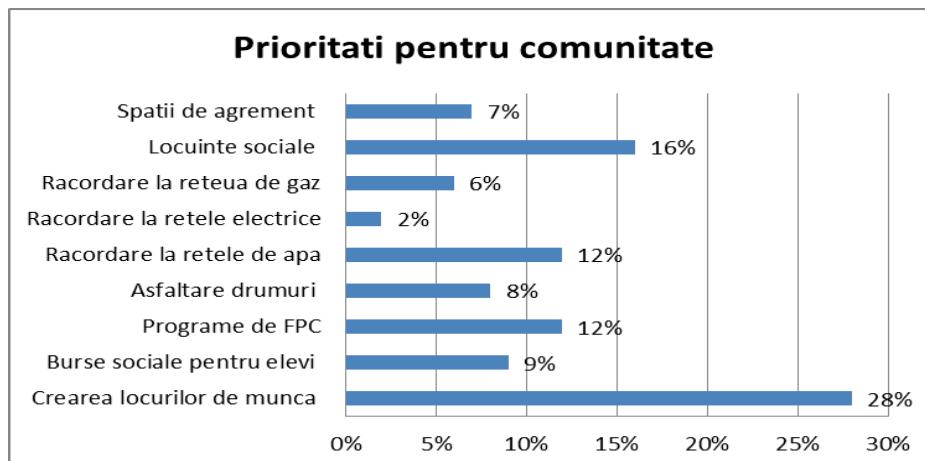
Din raspunsurile primite a rezultat faptul ca exista interes din partea respondentilor de a participa la programe de pregatire profesionala si incluziune pe piata fortei de munca (68.5%) inasa adaptate nivelului lor de instruire/educatie. Una dintre barierele mentionate de respondenti in procesul de incluziune pe piata fortei de munca este lipsa educatiei care sa permita participarea la cursuri de pregatire conform normelor ANC (38.5%).

In ceea ce priveste nivelul de instruire/informare al respondentilor cu privire la programele de formare profesionala si insertie pe piata fortei de munca, constatam ca peste 43% dintre respondenti nu detin informatii despre acest tip de activitate derulat de autoritatile competente (AJOFM sau ONG-uri).

D. Prioritati pentru comunitate

Din punctul de vedere al respondentilor, pentru perioada urmatoare, autoritatile locale si judetene din judetul Dolj trebuie sa aiba ca prioritate principal crearea locurilor de munca (28%) si incluziunea pe piata fortei de munca a persoanelor aflate in cautarea unui loc de munca.

Imbunatatirea infrastructurii comunitare (asfaltare, pietruire, racordare la energie electrica, apa si canalizare, gaz), construirea de locuinte sociale precum si implementarea de programe sociale adresate copiilor (burse scolare) sunt prioritati la fel de urgente din punctul de vedere al respondentilor.

2.1. Rezultate cercetare calitativa

a) Interviuri cu reprezentatii autoritatilor locale

Una dintre componentele importante in cadrul cercetarii calitative, o reprezinta interviurile realizate cu reprezentatii autoritatilor locale din cele 26 localitati incluse in program. Astfel, in cadrul acestei activitati, operatorii de teren au discutat cu 12 primari, 5 viceprimari, 5 secretari primarie, 4 consilieri locali alesi.

In general, la intrebarea *"cat de multumit sunteti de viata care o duceti?"*, marea majoritate a respondentilor au mentionat ca sunt multumiti de viata pe care o duc in localitate, datorita statutului de reprezentant al autoritatii locale, insa sunt si foarte multe aspecte legate de localitate care ii nemultumesc. De exemplu, problemele oamenilor din comunitate care se adreseaza serviciilor primariei, sunt aspecte care ii nemultumesc din punct de vedere profesional deoarece *"...nu avem capacitate sa le rezolvam problemele oamenilor si asta ma nemultumeste foarte mult..."* (primar AL). Un motiv care ii determina sa afirme ca sunt multumiti de viata pe care o duc il reprezinta si faptul ca, pe langa activitatile pe care le desfasoara in primarie, un procent semnificativ dintre acestia sunt implicati si in alte activitati (agricultura, antreprenoriat) care le aduc un venit in plus. *"...ca sa am viata pe care o am, dupa programul de la primarie, ma ocup si de un magazin care ma ajuta sa duc un trai decent impreuna cu familia mea..."* (viceprimar AL).

La intrebarea *"cat de multumit sunteti de viata care o duc oamenii din localitate?"*, respondentii au mentionat ca sunt ingrijorati de situatia oamenilor din localitatile lor. *"...saracia si lipsa veniturilor sunt probleme care ii afecteaza foarte mult pe membrii comunitatii noastre, indiferent de etnie..."* (primar AL). Problemele legate de lipsa locurilor de munca, lipsa veniturilor stabile, migratia populatiei precum si probleme de infrastructura, sunt mentionate de toti respondentii nostrii ca fiind probleme prioritare care trebuie abordate imediat in vederea asigurarii unui trai decent al oamenilor. *"...ei vin la primarie sa-i ajut, dar nu am cum sa ii ajut. Nici noi nu avem buget sa asiguram o bursa, un ajutor de urgenta, ceva ca sa ajutam oamenii..."* (secretar AL). In general in localitatile rurale, *"...majoritatea locuitorilor traiesc din agricultura, din cresterea animalelor, iar altii au cate un membru din familie plecat in strainatate care sustine financiar toata familia..."* (secretar AL). Insa aceste surse de venit nu sunt sustenabile si nu reusesc sa acopere necesarul unui trai decent pentru o familie.

In ceea ce priveste optimismul respondentilor cu privire la evolutia lucrurilor la nivel local, constatam ca in cvasimajoritatea cazurilor, respondentii au incercat sa evite raspunsul la acesta intrebare. Marea majoritate au mentionat ca *"... fara locuri de munca este putin probabil sa credem ca la nivel local situatia se va imbunatati in randul membrilor comunitatilor locale. Majoritatea locuitorilor traiesc din venitul mediu garantat, 500 de persoane primesc ajutor social dintre care 400 de beneficiari sunt de etnie roma. Speram ca o sa vina investitori si la noi in localitate care vor face locuri de munca. Avem o promisiune de la un strain care a concesionat 50 ha de pamant promitand ca o sa dezvolte o afacere cu cresterea viermilor de matase..."* (secretar AL). O alta problema care ar putea afecta viata oamenilor in bine o reprezinta infrastructura din localitate. *"...Speram ca lucrurile sa evolueze in bine pentru ca intentionam sa ne implicam in multe proiecte de infrastructura, sa reabilitam drumurile, sa extindem reseau de apa si canalizare, reseau de energie electrica..."* (consilier AL).

Referitor la problemele prioritare din localitate, respondentii au mentionat ca problema prioritara *"... Lipsa apei curente, a canalizarilor , o problema care ne impiedica sa evoluam atat ca oameni cat*

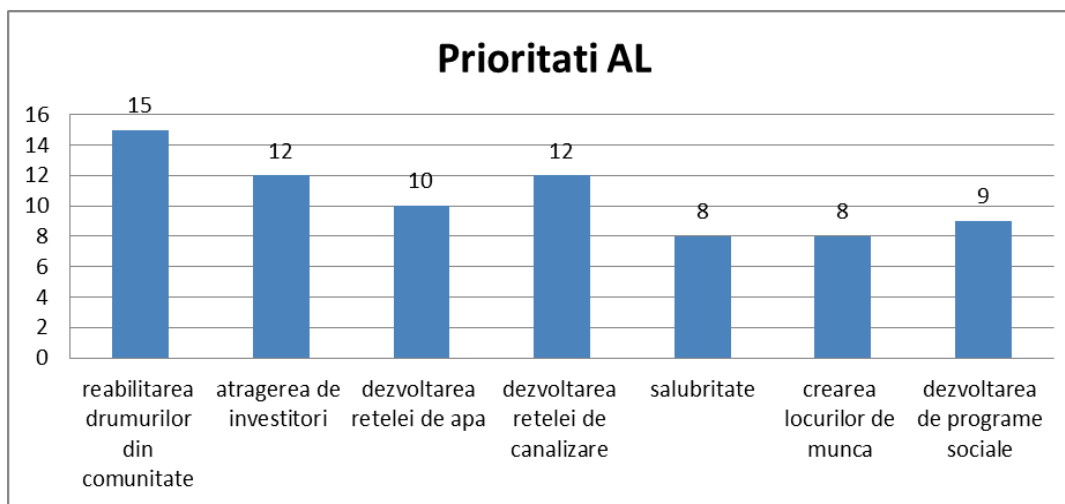
si ca localitate...” (primar AL). Din discutiile purtate cu reprezentatii autoritatilor locale constatam ca in opinia lor, principalele probleme ale comunitatii sunt legate de infrastructura, astfaltare de drumuri, canalizare, retea electrica si apa. Pe plan secundar apar si problemele legate de actele de proprietate, lipsa locurilor de munca, programe si proiecte adresate cresterii ratei de ocupare, programe si proiecte adresate tinerilor si varstnicilor din comunitate.

Referitor la implicarea autoritatilor locale in procesul de rezolvare a problemelor cetatenilor, reprezentatii autoritatilor locale au mentionat faptul ca institutia face totul posibil ca sa satisfaca nevoile cetatenilor. *“In principal oamenii sunt multumiti de felul in care se implica primaria in problemele lor. Sunt si persoane nemulumite pentru ca au alte asteptari de la noi. Noi nu avem cum sa rezolvam problema gasirii unui loc de munca insa putem sa-i indrumam catre servicii de specialitate”* (viceprimar AL). Sunt autoritati locale care fac eforturi sa vina in sprijinul cetatenilor prin intermediul lucratorilor din cadrul primariei. *“...Daca vreo persoana varstnica are nevoie de o adeverinta pentru care trebuie sa se deplaseze intr-un anumit loc trimitem un lucrator al Primariei sa o ridice. Pentru declaratiile anuale la APIA punem la dispozitia oamenilor transportul pentru a se putea deplasa si a ajunge in timp util...”* (primar AL). Sunt inregistrate si cazuri extreme in care autoritatea locala s-a implicat pentru a sprijini cetatenii din localitate. De exemplu in localitatea Gruia, autoritatea locala s-a implicat intr-un proces de recuperare a unui copil de etnie roma, aflat in ingrijirea statului Italian, al carei mama a fost arestatata in Italia. *“...Statul Italian i-a luat copilul acestei tinere, iar Primaria Gruia a facut anchete sociale si multe alte demersuri pentru a recupera copilul...”* (secretar AL).

In ceea ce priveste increderea reprezentatilor autoritatilor locale in membrii comunitatilor cu romi din jud. Dolj, din discutiile purtate cu acestia a rezultat faptul ca, in marea majoritate a cazurilor, intre autoritatea locala si cetateni exista o relatie bazata pe incredere si respect reciproc. *“...avem o relatie buna cu romii, bazata pe incredere si respect. Avantajul nostru este ca avem consilieri buni care lucreaza si colaboreaza bine cu ei si ii informeaza mereu despre proiectele care mai apar in comuna...”* (primar AL). Sunt si cazuri in care reprezentatii autoritatilor locale mentioneaza ca nu au incredere in membrii comunitatilor cu romi. *“...nu am incredere in ei. Dupa ce ii ajuti te uita si apoi iti mai fac si reclamatii. Au fost cazuri cand am apelat si la politie ca sa tempereze niste romi care au devenit violenti pentru ca nu am putut sa le eliberam actele de nastere...”* (viceprimar AL).

In ceea ce priveste deciziile luate in beneficiul comunitatii, toti respondentii au mentionat ca se consulta cu populatia inainte de luarea deciziilor si ca este necesar ca cetatenii sa fie consultati de AL inainte de luarea deciziilor pentru a evita posibile conflicte. Metodele difera de la o localitate la alta. *“...organizam intalniri la primarie si invitam populatia sa participe...”* (secretar AL), *“...avem consilieri din fiecare sat care au obligatia sa informeze populatia...”* (consilier local), *“...punem anunt la primarie si ii invitam la sedintele consiliului local...”* (primar AL), *“...in localitate exista mediator sanitar, mediator scolar care se implica atat in transmiterea de informatii in comunitatile de romi cat si in rezolvarea unor probleme ale acestora...”* (primar AL), *“...avem trei consilieri locali romi care trebuie sa ii informeze si sa se consulte cu oamenii lor cu privire la deciziile importate care se iau...”* (consilier local).

Referitor la prioritatile pentru comunitatile cu romi, acestea sunt: reabilitatea drumurilor, dezvoltarea retelei de canalizare, atragerea de investitori, dezvoltarea retelei de apa.

Cu privire la situatia grupurilor defavorizate din localitatile in care s-a realizat cercetarea, respondetii au mentionat urmatoarele categorii: romii beneficiari ai ajutorului social, copii romi din familiile care migreaza in strainatate, batranii aflati in intretinerea tinerilor plecati in strainatate, persoane cu handicap si persoanele pensionate pentru incapacitate temporara de munca. Pentru a contribui la reducerea vulenabilitatii acestor categorii de persoane defavorizate, reprezentatii autoritatilor locale au mentionat ca *“...fac tot ce este posibil in conformitate cu legislatia pentru a le oferi sprijin. Avem mediatorii sanitari, expertii romi care trebuie sa ii ajute. Sunt si cazul in care nu putem face nimic pentru ca nu este in datoria noastra, a primariei. Atunci ii indrumam catre alte institutii...”* (primar AL). Politicile publice adresate acestor categorii de populatie nu sunt adaptate la nivel local deoarece nu exista finantare. In strategiile de dezvoltare locala nu se regasesc masuri specifice pentru aceste categorii de populatie deoarece aceste documente sunt realizate de obicei de firme de consultant fara a avea o baza reala. *“...noi am lucrat cu o firma care ne-a ajutat sa facem aceasta strategie de dezvoltare locala.”* (secretar AL).

Concluzia principala rezultata ca urmare a discutiilor cu reprezentatii autoritatilor locale conduce la ideea ca autoritatile publice locale nu au capacitatea de a gestiona problematica populatiei defavorizate. Documentele de politici publice adresate acestei categorii de populatie nu sunt cunoscute si aplicate la nivel local, chiar daca, din punct de vedere al discursului public, autoritatea locala pare interesata/implicata in procesul de rezolvare a problemelor.

b) Interviu cu reprezentatii autoritatilor judetene

In cadrul acestei activitati, operatorii de teren au intervievat reprezentatii urmatoarelor institutii: Consiliul Judetean, Institutia Prefectului jud. Dolj, AJOFM, Directia de Sanatate Publica, Inspectoratul Scolar Judetean Dolj, DGASPC Dolj si Primaria Craiova.

Conform discutiilor purtate cu reprezentatii autoritatilor judetene, institutiile deconcentrate sunt implicate activ in procesul de incluziune sociala a persoanelor de etnie roma din judet Dolj. Programele si proiectele implementate de institutiile deconcentrate in judetul Dolj vizeaza

imbunatatirea situatiei romilor bazat pe principiile directoare ale Strategiei Nationale de Imbunatatire a situatiri romilor.

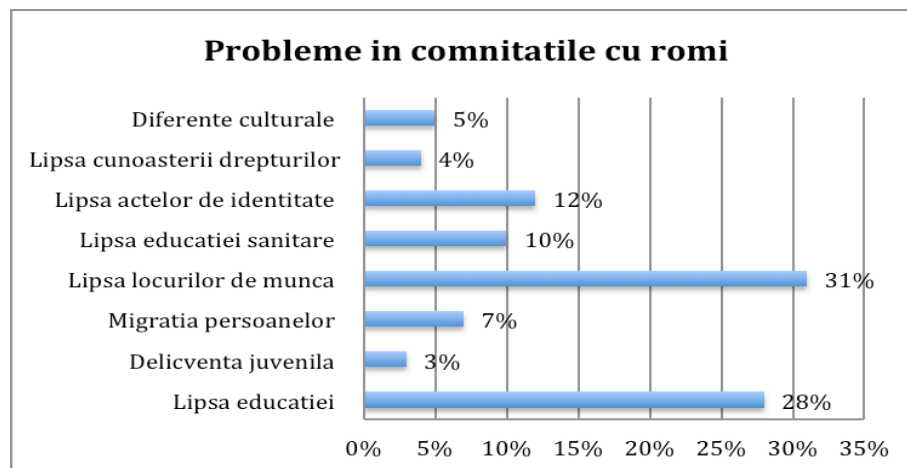
In cadrul Institutiei Prefectului judetului Dolj, exista Biroul Judetean pentru Romi care se preocupa de realizarea, implementarea, monitorizarea si evaluarea planului judetean de actiune pentru inclusiunea sociala a romilor (conform cu strategia Guvernului Romaniei de incluziune a populatiei de etnie roma) insa o prima problema cu care se confrunta institutia este lipsa unui expert roma n componenta BJR Dolj.

La nivelul Consiliului Judetean Dolj exista o preocupare accentuata in procesul de imbunatatire a situatiei romilor, acesta preocupare fiind inclusa in strategia de dezvoltare socio-economica a judetului Dolj. Insa, analizand masurile regasite in strategia de dezvoltare a judetului Dolj, observam ca romii sunt o categorie de populatie considerata ca un tot unitar, vulnerabila, fara sa se tina cont de diferentele grupurilor de romi si nevoile lor de dezvoltare. In plus, una dintre problemele majore mentionate in strategie este problematica delicventei juvenile in randul romilor care *"...duc la o marginalizare din punct de vedere social și economic și un risc ridicat de marginalizare socială..."* (citad din Strategia de dezvoltare judeteana Dolj).

Celelalte directii deconcentrate abordeaza problematica romilor in functie de domeniul de activitate si aria de expertiza. La nivelul ISJ Dolj, o preocupare a institutiei o reprezinta programul de mediere scolara si reducere a abandonului scolara in randul romilor. La nivelul DSP Dolj, reprezentatii institutiei mentioneaza preocuparea de a asigura sustenabilitatea programului de mediere sanitara pentru comunitatile cu romi, la nivelul AJOFM exista preocupare pentru inclusiunea pe piata fortei de munca a romilor prin organizarea de burse a locurilor de munca pentru romi si programe de calificare profesionala si la nivelul DGASPC se pune accent pe nevoile sociale ale populatiei de etnie roma si protectia copiilor romi, mai ales in contextul migratiei parintilor romi. Una dintre observatiile majore ale acestei cercetari este faptul ca, analizand domeniile de activitate ale institutiilor deconcentrate, observam ca nu exista o colerale a activitatii acestora bazate pe principiul abordarii integrate a problematicii romilor care sa asigure eficienta in procesul de inclusiune sociala a romilor.

La nivelul Primariei Craiova exista o preocupare sporita in procesul de inclusiune sociala a cetatenilor de etnie roma din localitate. Avand in vedere faptul ca in localitatea Craiova locuiesc mai mult de jumătate din numarul total de persoane de etnie roma din judetul Dolj (conform liderilor locali in Craiova locuiesc peste 10.000 persoane de etnie roma), distribuiti pe toata raza localitatii, autoritatea locala a angajat la nivelul Primariei un consilier pe problemele romilor care asigura comunicarea cu romii precum si cu reprezentatii acestora. In plus, problematica romilor este o preocupare pentru autoritatea locala in contextual in care *"... vrem sa candidam la titlul de capital cultural-europeana iar una dintre cele patru prioritati o constituie problematica romilor. Vrem sa infiintam un institut cultural care sa valorifice traditiile si arta romilor, sa faca studii si cercetari in domeniul culturii romilor si un teatru unde sa poata sa isi prezinte proiectele artistice..."* (reprezentant Primaria Craiova).

Din punctul de vedere al respondentilor, principalele probleme cu care se confrunta populatia de etnie roma sunt:

Raportat la problemele mentionate mai sus, respondentii considera ca cele mai importante probleme regasite in randul comunitatilor cu romi sunt lipsa locurilor de munca si lipsa educatiei in randul membrilor comunitatilor cu romi. In ceea ce priveste abordarea pe domenii de activitate, asa cum am mentionat si mai sus, daca analizam raspunsurile respondentilor constatam ca acestea difera in functie de activitatea institutiei. La nivelul DSP, pe langa lipsa locurilor de munca, respondentul a mentionat lipsa educatiei sanitare ca o problema prioritara care trebuie abordata urgent. La nivelul AJOFM, lipsa locurilor de munca este dublata si de lipsa educatiei formale care sa permita beneficiarilor romi sa ocupe un loc pe piata fortei de munca. In plus, aici se mentioneaza si atitudinea discriminatorie a agentilor economici care nu doresc sa interactioneze cu populatia roma. DGASPC mentioneaza o problema majora ca fiind lipsa actelor de identitate in randul romilor precum si migratia in alte tari care aduce prejudicii copiilor. Totodata, reprezentatul DGASPC Dolj considera ca saracia este una dintre problemele care afecteaza cel mai mult populatia de etnie roma, in special categoria de populatie roma care locuieste in comunitati vulnerabile, compacte.

Referitor la politicile publice pentru romi, respondentii au puncte de vedere diferite. Pe de o parte, avem respondenti care sunt contra politicilor publice pentru romi si care consideraca ca aceste politici fac mai mult rau populatiei roma deoarece *"... sunt oameni si oameni. Si romii sunt cetateni romani deci si ei trebuie sa beneficieze in egala masura cu majoritatii de spijinul statului. Daca facem politici pentru romi atunci romii sunt vazuti cu alti ochi de catre majoritari si in acelasi timp si romii considera ca au mai multe drepturi..."* (reprezentant DGASPC). Pe de alta parte, avem si respondent care mentioneaza ca aceste politici publice pentru romi sunt binevenite si ca *"...este normal ca Guvernul Romaniei sa se ocupe de romi deoarece romii fac parte dintr-o categorie de populatie vulnerabila. Multi dintre ei nu au educatie, traiesc in comunitati sarace, nu au locuri de munca si noi statul trebuie sa facem ceva pentru ei..."* (reprezentat AJOFM). Daca analizam cu atentie raspunsurile respondentilor constatam ca documentele de politici publice adaptate la nivel

judetean in beneficiul comunitatilor cu romi sunt doar o sarcina in plus adaugata pe fisa de post a functionarilor publici care nu are aplicabilitate si sustenabilitate in practica. Lipsa finantarii masurilor pentru romi precum si neadaptabilitatea masurilor regasite in strategii la situatia reala din comunitatile cu romi determina acesta situatie ingrata de neputiinta in care se afla responsabilii institutiilor publice judetene responsabile de implementarea politicilor pentru romi.

Din punctul de vedere al reprezentatilor institutiilor publice judetene, aceste politici publice pentru romi ar trebui sa vizeze in mod special participarea romilor la viata publica, includerea lor in sistemul de invatamant, includerea lor in viata comunitatii si insertia lor pe piata muncii, bazat pe nevoile reale ale membrilor comunitatilor cu romi si adaptat realitatii socialei de la nivel national si local. Cea mai buna masura implementata in beneficiul comunitatilor cu romi o constituie, pe de o parte, "...programul de mediere sanitara in comunitatile cu romi, a produs multa schimbare in randul femeilor rome..." (reprezentat DSP), si pe de alta parte, "...programul masurilor afirmative in licee si universitati si programul mediatorilor scolari care contribuie la imbunatatirea nivelului de educatie in randul romilor..." (reprezentant ISJ).

Cu privire la organismele/institutiile responsabile de realizarea si implementarea politicilor publice pentru romi, respondentii au mentionat "...Guvernul Romaniei este primul actor responsabil de realizarea si implementarea politicilor publice pentru orice categorie defavorizata din Romania..." (reprezentant AJOFM), "...Uniunea Europeana trebuie sa faca mai mult pentru aceasta categorie de populatie. Nu trebuie doar sa ne impuna sa facem...trebuie sa ne si ajute..." (reprezentant DSP), "...Institutiile publice judetene si locale au un rol foarte important in procesul de implementare a politicilor publice..." (reprezentant prefectura). Totodata, din analiza raspunsurilor primite constam ca reprezentatii autoritatilor deconcentrate mentioneaza si rolul important pe care il au organizatiile neguvernamentale. Se mentioneaza importanta colaborarii dintre ONG-uri si autoritati in procesul de identificare a oportunitatilor de finantare care sa conduca la inclusiunea sociala a populatiei de etnie roma din judet.

In ceea ce priveste implicarea organizatiilor in procesul de rezolvare a problemelor romilor constatam doua tipuri de organizatii: organizatii internationale (world vision, terre des homes, s.a) care colaboreaza cu institutiile publice si implementeaza activitati punctuale in comunitati cu romi si organizatii nationale/judetene (roma si nerome) care implementeaza proiecte la nivelul judetului DOLJ in comunitatile cu romi, in special proiecte cu finantare FSE. Respondentii mentioneaza importanta colaborarii cu organizatiile romilor (se mentioneaza in special filiala Partidei Romilor din judetul Dolj) in procesul de realizarea a politicilor publice judetene insa se doreste o colaborare mai stransa bazata pe professionalism si respect reciproc, cu efecte vizibile in comunitatile cu romi. In plus, cu privire la implicarea ONG-urilor in procesul de rezolvare a problemelor romilor si in parteneriatele cu autoritatile locale/centrale, respondentii considera ca acesta implicare este foarte slaba deoarece acestea nu dispun de oameni pregatiti cu adevarat pentru implementarea

unor programe care sa vina in ajutorul romilor. O opinie asemanatoare este mentionata si la intrebarea referitoare la implicarea finantatorilor. Respondentii considera ca piata finantatorilor private este foarte slaba iar finantatorii publici au o reticenta in a lansa programe adresate strict populatiei de etnie roma, bazat pe principiul transparentei si pe conceptul abordarii integrate.

Referitor la cea mai slaba masura luata in beneficiul romilor, respondentii au mentionat ca strategia de incluziune sociala a romilor este o masura slaba deoarece "...nu raspunde nevoilor reale ale romilor ..." (*reprezentant DGASPC*). O alta masura slaba mentionata de respondent este legata de obligativitatea parintilor de a-si trimite copiii la scoala. Din punctul de vedere al respondentilor acesta masura a condus la cresterea ratei de abandon scolar in randul copiilor romi. In domeniul sanatatii, reprezentatul DSP considera ca cea mai slaba masura adoptata de autoritatile competente este trecerea mediatorilor sanitari in subordinea autoritatilor locale. Prin intermediul acestei masuri s-a redus accesul romilor la actiunile de sanatate publica si educatie sanitara.

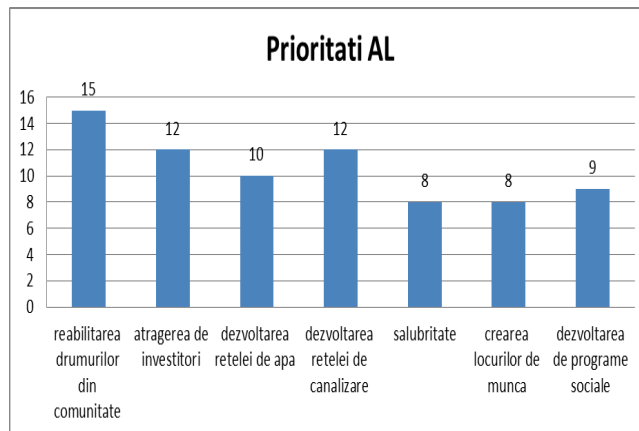
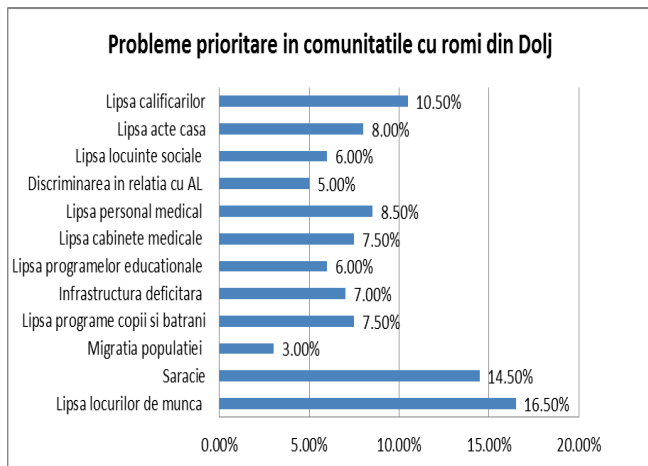
In ceea ce priveste recomandarile respondentilor referitoare la masurile ce trebuie adoptate in beneficiul comunitatilor cu romi, acestea sunt: Scolarizarea romilor si calificarea in diverse meserii; Implicarea si responsabilitatea comunitatilor cu romi in procesul de realizare masurilor ce ii vizeaza; implicarea activa a reprezentantilor organizatiilor romilor, realizarea de programe educationale pentru romi; Integrarea romilor in posturi de decizie in anumite structuri sociale; Inregistrarea corecta a lor intr-o baza de date deoarece ei nu se declara ca sunt romi de teama ca nu sunt tratati ca majoritarii; Participarea copiilor romi la sistemul de educatie: gradinita, scoala primara si gimnaziala, liceu, facultate; Introducerea unui program after school in scolile gimnaziale pentru ca foarte multi copii romi nu au cum sa isi pregateasca lectiile acasa deoarece nu are cine sa ii ajute la teme; Interzicerea casatoriilor timpurii care afecteaza viata copiilor.

3. CONCLUZII FINALE SI RECOMANDARI

Analizand rezultatele obtinute in cadrul acestei cercetari constatam ca la nivelul autoritatilor publice din judetul Dolj, in special in randul primarilor comunelor cu un numar semnificativ cu romi, exista doua tipuri de discurs: 1. Discursul oficial in care romii sunt considerati o categorie de populatie vulnerabila care are nevoie de o interventie rapida din partea statului prin planuri de masuri, programe si proiecte cu tinta pe procesul de incluziune sociala si asigurarea bunastarii si 2. Discursul neoficial in care romii sunt considerati o categorie de populatie privilegiata, care beneficiaza prea mult , pe de o parte de atentia autoritatilor nationale si internationale si pe de alta parte de programe si proiecte care le aduc venituri in plus fara o schimbare vizibila de comportament si atitudine.

O alta situatie care apare in urma acestei cercetari este faptul ca, la intrebarea "care este problema prioritara a comunitatilor cu romi" , analizand raspunsurile constatam ca autoritatile locale nu cunosc foarte bine situatia reala din comunitatile cu romi pe care le administreaza. La nivel comunitar, respondentii au mentionat ca problema prioritara este lipsa locurilor de munca cu focus pe identificarea oportunitatilor de incluziune pe piata fortei de munca, bazat pe nivelul instruirii lor, iar la nivelul autoritatilor locale (primarii), problema prioritara a comunitatilor cu romi este lipsa

infrastructurii (drumuri neasfaltate, lipsa retea apa si canalizare), situatie fata de care respondentii romi au mentionat ca nu este atat de urgenta. “... si daca avem asfalt cu ce ne incalzeste? Si daca avem current electric si apa la robinet cu ce bani platim? Daca le face, oricum noi nu beneficiem de ele pentru ca nu avem cu ce plati. Daca avem locuri de munca, putem sa ne platim si curentul si apa. Cum am trait pana acum fara asfalt putem sa traim si de acum inainte inasa nevoia noastra este sa avem ce pune pe masa copiilor nostri...” (citat din discutie purtata cu un respondent rom).

La nivelul autoritatilor judetene, problemele prioritare sunt mentionate in functie de specificul institutiei deconcentrate in care este incadrat respondentul. De exemplu DSP considera lipsa educatiei sanitare o problema urgenta, AJOFM considera lipsa educatiei scolare si lipsa calificarilor o problema urgenta iar DGASPC considera ca o problema urgenta este saracia si lipsa actelor de identitate, marea majoritate a romilor fiind incadrata in categoria asistatilor sociali. La nivelul institutiilor reprezentative de la nivel judetean problemele urgente sunt migratia romilor, lipsa educatiei, delicventa juvenila, si pe de alta parte lipsa cunoasterii drepturilor. Toate problemele considerate fiind urgente de catre respondentii de la nivelul autoritatilor judetene sunt complementare, unele dintre ele fiind chiar dependente, si coroborate cu problemele mentionate de respondentii de la nivel locale, pot determina universul stiintific pentru o nota de fundamentare a unui plan de actiune judetean centrat pe nevoia de incluziune sociala a populatiei de etnie roma.

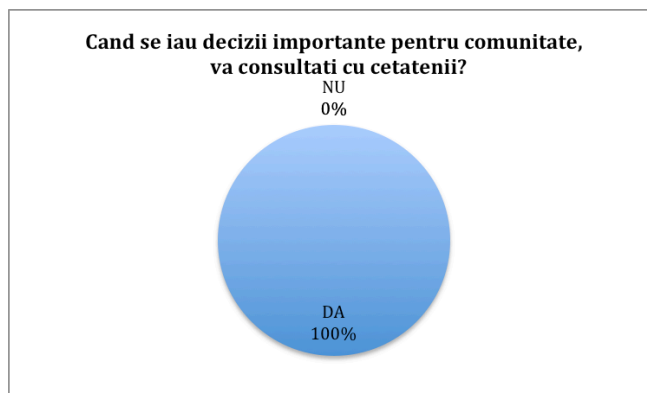
O alta concluzie importanta a acestui studiu este faptul ca, politicile publice dezvoltate la nivel judetean si national, nu au luat in calcul diferentele culturale ale neamurilor de romi existente in judetul Dolj. Peste 65% dintre respondentii cercetarii sunt romi traditionali, vorbitori de limba romana (ursari si caldarari), pastratori ai traditiilor cu nevoii diferite fata de romii asimilati/tismanari. Schimbarea comportamentului romilor traditional se constituie intr-un proces mai lung, care trebuie sa aiba la baza conceptul de incluziune culturala, comparativ cu schimbarea comportamentului romilor asimilati (diferenta dintre acestia si populatia majoritata este data fie de culoarea pielii sau de declaratia de apartenenta etnica) care trebuie sa aiba la baza conceptul incluziunii sociale, acestia fiind incadrati in categoria de populatie vulnerabila/asistata social.

In ceea ce priveste procesul de rezolvare a problemelor, a nivelul respondentilor constatam ca peste 53% isi rezolva problemele singuri, cu ajutorul autoritatilor locale sau ajutati de rude/vecini. Daca analizam raspunsurile reprezentatilor autoritatilor locale, constatam ca exista o contradictie

cu situatia din teren, acestia mentionand ca atunci cand cetatenii au o problema fac tot posibilul sa rezolve situatiile in beneficiul cetatenilor.

Referitor la nivelul de incredere a cetatenilor romi in relatia cu autoritatile locale, constam ca peste 85% dintre respondent au mentionat ca au incredere mica sau deloc in reprezentatii autoritatilor locale. In procesul de luare a deciziilor la nivel local, constatam ca peste 78% dintre respondenti au raspuns ca nu sunt consultati atunci cand se iau decizii importante in localitate. Analizand raspunsurile reprezentatilor AL constatam o noua contradictie. Respondentii din randul AL au mentionat in unanimitate ca, atunci cand sunt luate decizii importante pentru comunitate, autoritatea locala se consulta cu cetatenii.

In plus, din analiza datelor a rezultat faptul ca cetatenii vor sa participe la procesul de luare a deciziilor (peste 85% au mentionat ca vor sa fie informati atunci cand se iau decizii importante in comunitate).

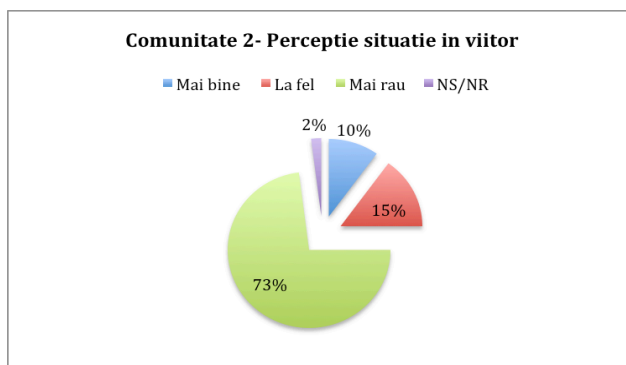
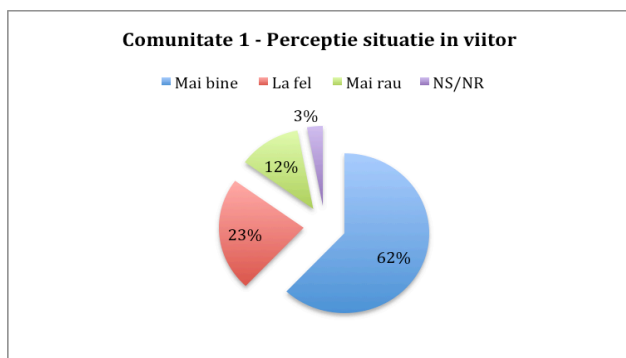

In ceea ce priveste tratamentul diferentiat al romilor la serviciile publice, in general, respondentii considera ca sunt tratat diferentiat atunci cand acceseaza serviciile publice. Peste 58% dintre respondenti mentioneaza ca sunt tratati diferit atunci cand se adreseaza serviciilor oferite de primarie, 72% mentioneaza ca sunt tratati diferit atunci cand se adreseaza serviciilor medicale, 68% mentioneaza ca sunt tratati diferentiat atunci cand se adreseaza serviciilor de ocupare (atat de catre institutii cat si de catre angajatori) si 61% considera ca sunt tratati diferit in relatia cu sistemul de invatamant.

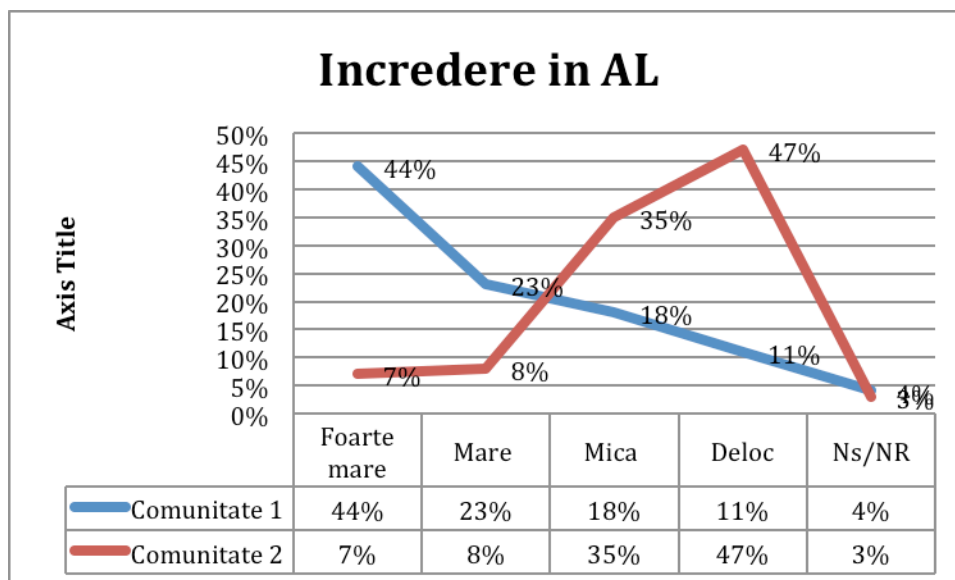
Analizand tipologia respondentilor din comunitatile selectate in cadrul programului de cercetare din judetul Dolj constatam ca putem sa analizam comunitatile cu romi din doua perspective: perspectiva traditionala, de apartenenta la grup (comunitati cu romi traditionale si comunitati cu romi asimilate) si perspectiva nevoilor (nevoia primara de supravietuire, siguranta si securitate personala si nevoia de apartenenta si recunoastere sociala). In fiecare comunitate inclusa in programul de cercetare, regasim tipuri de respondentii care, in functie de statut si situatie financiara, se incadreaza in cele doua tipuri de comunitate.

Comunitatea de tip 1	Comunitatea de tip 2
nevoi: apa, hrana, adapost, nevoi fiziologice primare, siguranta si securitate personala, nevoi sociale si de apartenenta , nevoia de recunoastere sociala.	nevoi: apa, hrana, adapost, nevoi fiziologice primare, siguranta si securitate personala, nevoi sociale si de apartenenta.

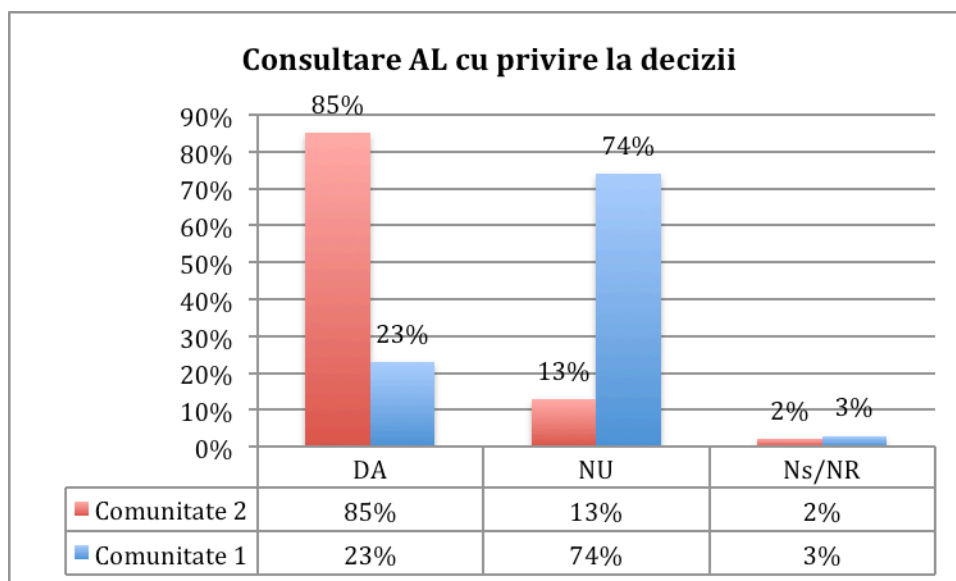
Analizand cele doua tipuri de comunitati din perspectiva rezolvarii problemelor si proiectarii in viitor, constatam ca la nivelul judetului Dolj sunt comunitati cu cetateni de etnie roma optimisti cu privire la viitorul comunitatii si cetateni de etnie roma pesimisti. Nivelul de optimism este dat de increderea pe care acestia o au in rolul autoritatilor locale si liderilor locale, precum si de cunostintele pe care acestia le au cu privire la documentele de politici publice, precum si despre programele implementate cu sprijin financiar European, adresate comunitatilor cu romi.

La nivelul judetului Dolj, increderea cetatenilor de etnie roma in autoritatile locale si implicarea acestora in procesul de luare a deciziilor si rezolvarii problemelor este impartita. La nivelul comunitatii de tip 1, unde nevoile de securitate si nevoile sociale sunt prioritare, se observa o incredere foarte mare in rolul autoritatilor locale, bazat pe asteptarile pe care le au romii in relatia cu autoritatile locale. In comunitatile de tip 2, unde nevoile de sociale si de recunoastere a statutului sunt prioritare, observam un grad ridicat de neincredere in rolul autoritatilor locale, bazat pe nevoie de a participa la procesul de luare a deciziilor si pe nevoia de a deveni un cetatean activ.

Cu privire la procesul de luare a deciziilor, analizand raspunsurile celor doua tipuri de comunitati observam ca la nivelul comunitatii de tip 1, bazat pe increderea in rolul AL, respondentii nu considera prioritar sa fie consultati de reprezentatii locali cu privire la deciziile importante. In schimb la nivelul comunitatii de tip 2, respondentii considera foarte important procesul de consultare cu privire la deciziile care le afecteaza viitorul si isi doresc participarea la intalnirile de luare a deciziei. *"...Da. Sigur ca vreau sa particip la intalnirile de la primaria atunci cand se iau decizii. M-am saturat sa se ia decizii fara sa stim si noi..."* (respondent rom).

In ceea ce priveste nevoile exprimate, din raspunsurile respondentilor constatam ca acestea difera in functie de tipul de nevoi clasificate in piramida nevoilor si de tipul de comunitate descrisa mai sus.

Comunitate de tip 2	Comunitate de tip 1
<p>"...sa avem locuri de munca stabile, cu carte de munca, de unde sa stiu ca primesc un salariu ..."</p> <p>" ...sa invatam sa prevenim bolile si sa fim tratati la fel atunci cand mergem la medic..."</p> <p>"...chiar daca suntem saraci, sa fim si noi vazuti ca oamenii.."</p> <p>"...sa nu mai fim discriminati, sa fim tratati egal ca oamenii.."</p> <p>"...sa ne ajute statul sa beneficiem de drepturile noastre cetatenesti..."</p> <p>"...sa vad ca tinerii nostri au locuri de munca si nu mai pleaca in strainatate..."</p>	<p>"...sa avem mancare pe masa pentru copii..."</p> <p>"...sa aiba copii mei haine si ce le trebuie pentru scoala..."</p> <p>"...sa ne gasim si noi ceva de munca sa punem paine pe masa la copii..."</p> <p>"...sa nu mai avem atatea probleme ca m-am saturat..."</p> <p>"...sa ne permitem sa avem un trai cat de cat..."</p> <p>"...sa invete copii sa citeasca si sa scrie..."</p> <p>"...daca se poate, sa primim si noi ajutoare..."</p>

<p>“... sa nu imi fie rusine ca sunt tigan...”</p> <p>“...sa oferim un trai mai bun copiilor nostrii...”</p> <p>“...copii sa invete mai bine la scoala.....</p> <p>“...sa vad ca oamenii din comunitatea mea au ce le trebuie si nu mai depind de munca de zilier...</p>	
--	--

In ceea ce priveste decalajele socio-economice ale membrilor comunitatilor cu romi din judetul Dolj trebuie sa mentionam faptul ca, in comunitatile incluse in studiu, romii reprezinta un grup format dintr-un numar semnificativ de mare, cu un procent semnificativ de familii vulnerabile, care se lupta zilnic cu problematica saraciei. Conform raspunsurilor lor, in marea majoritate a cazurilor, veniturile obtinute sunt insuficiente pentru a asigura traiul de zi cu zi.

Respondentii care traiesc in saracie prioritizeaza nevoile avand un orizont de proiectie in timp de maxim o zi, axandu-se pe nevoile de supravietuire (hrana, adapost) in detrimentul satisfacerii nevoilor de sanatate, educatie, transport, formare, etc. Romii au un nivel ridicat de dependent financiara, majoritatea veniturilor provenind din diferite forme de asistenta sociala (ajutor social, alocatii,etc), astfel fiind prinsi intr-o capcana a inactivitatii si excluziunii sociale.

Starea de sanatate a romilor este una precara, iar accesul la servicii este unul limitat (lipsa asigurarilor de sanatate, distante mari intre comunitate si cel mai apropiat punct sanitar, lipsa informatiilor privind accesul la servicii, lipsa de informatii privind drepturile si obligatiile privind sanatatea, nivelul redus de cunostinte privind factorii care influenteaza negativ starea de sanatate). Daca analizam datele obtinute constatam, peste 58% dintre respondenții își apreciază starea de sănătate ca fiind buna si foarte buna. Acesta situatie ne determina sa afirmăm că, in lipsa unui diagnostic sau a simptomelor unei boli, romii sunt mai optimiști în aprecierea stării de sănătate.

In domeniul ocuparii, lipsa unui loc de munca stabil afecteaza in proportie foarte mare populatia de etnie roma. Principalele cauze care conduc la aceasta situatie sunt: lipsa pregatiri profesionale, lipsa locurilor de munca la nivel local, lipsa oportunitatilor antreprenoriale la nivel local, discriminarea la locul de munca, lipsa programelor de pregatire profesionala si incluziune pe piata fortei de munca. Din raspunsurile primite a rezultat faptul ca exista un interes din partea romilor de a participa la programe de pregatire profesionala si incluziune pe piata foartei de munca insa adaptate nivelului lor de instruire. Una dintre barierele mentionate de respondenti in procesul de incluziune pe piata fortei de munca este lipsa educatiei care sa permita participarea la cursuri de pregatire conform normelor ANC.

In ceea ce priveste locuirea, ca si in alte judetele din regiune, in continuare romii traiesc in comunitati izolate, cu situatii locative neoficiale, in zone cu putine oportunitati de ocupate, in locuinte aglomerate. Distanta fata de scoala, unitati sanitare, autoritatea locala este de obicei mare, in conditiile in care nu exista mijloace de transport in comun sau posibilitatile de transport/resursele sunt limitate.

Inegalitatea sanselor pentru romi incepe foarte devreme in viata, printr-un acces inadecvat la educatie timpurie in cadrul familiei vulnerabile (minima socializare in familie privind comportamentul copilului aflat in diferite ipostaze sociale). Familia este supusa unei situatii socio-

economice precare, ceea ce afectează în mod direct și ireversibil structurarea adecvată a personalității copiilor și procesul de integrare socială primară a acestora.

Lipsa resurselor familiei determină probleme de acces la servicii educaționale pentru copii, având astfel efecte asupra celor două etape de socializare a copilului (familială și educațională), determinând lipsa integrării normative și a celor comunicative, cu efect tardiv asupra integrării funcționale a individului devenit adult (a treia etapă de integrare – rolul de cetățean, soț, părinte).

Căsătoriile timpurii și migrația romilor adulți sunt probleme care afectează procesul de dezvoltare armonioasă al copiilor din comunitățile cu romi. Aceste probleme sunt menționate de către reprezentanții autorităților locale și constientizate de către marea majoritate a respondenților romi. Procesul de schimbare a comportamentului romilor este un proces lung bazat mai degrabă pe conceptul de incluziune culturală a romilor. În județul Dolj, în special în orașul Craiova, regăsim un număr semnificativ de romi tradiționali (ursari și caldarari) al căror schimbare de comportament nu se poate realiza doar pe baza unor campanii de informare organizate de către instituțiile abilitate. Este nevoie de o schimbare de mentalitate intracomunitară bazată pe capacitatea de convingere a liderilor formali și informali ai romilor, bineînțeles cu participarea discretă a autorităților locale.

“Problematika roma” nu este o problemă de natură etnică ci, mai degrabă, de natură socio-economică iar rezolvarea trebuie să urmărească vulnerabilitățile la modul individual. Accesul cetățenilor la servicii publice este o condiție obligatorie într-o societate care nu discriminează.

Abordarea problematicei romilor necesită o schimbare de gândire: de la o gândire generală orientată etnic, către o gândire orientată către necesitățile socio-economice ale indivizilor care compun cele două tipuri de comunități. Intervențiile autorităților trebuie să se centreze pe nevoile comunităților vulnerabile (care frecvent sunt comunități mixte din punct de vedere etnic și social).

De apreciat este activitatea Primăriei Craiova care acordă o atenție sporită procesului de incluziune socială a cetățenilor de etnie roma din localitate. Având în vedere faptul că în localitatea Craiova locuiesc mai mult de jumătate din numărul total de persoane de etnie roma din județul Dolj distribuiți pe toată raza localității, autoritatea locală lucrează cu un consilier pe problemele romilor care asigură comunicarea cu românii precum și cu reprezentanții acestora. Totodată, primăria Craiova și-a propus să înființeze un institut cultural care să valorifice tradițiile și arta romilor, să facă studii și cercetări în domeniul culturii romilor și un teatru unde să se poată prezenta proiectele artistice ale romilor. Prin astfel de acțiuni, autoritățile locale pot deveni agenții de schimbare care să contribuie pe termen lung la procesul de incluziune socială a romilor.

Pentru perioada următoare, autoritățile locale și județene din Dolj trebuie să aibă ca prioritate principală dezvoltarea unui plan județean de acțiune, bazat pe principiile incluziunii sociale și egalității de șanse, care să contribuie, pe de o parte la incluziunea pe piața forței de muncă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și de de altă parte, la redarea demnității umane acestei categorii de populație vulnerabilă.

Echipa responsabila de realizarea studiului:

Autorii studiului: Dr. Soc. Daniel Radulescu (Sastipen), Dr. Soc. Georgel Radulescu (Sastipen), Drd. Iulian Paraschiv (PRPE Bucuresti)

Operatori culegere date: Romeo Tiberiade (PRPE Dolj), Florin Preda(PRPE Dolj), Simona Carabineanu (PRPE Gorj), Feraru George (PRPE Gorj), Patru Emil (PRPE Gorj), Bataiosu Madalin (PRPE Gorj), Alin Luta (PRPE Gorj), Claudiu Luta (PRPE Gorj), Cristina Pavel (PRPE Gorj), Denisa Pavel (PRPE Gorj), Radu Anuti (Sastipen), Cristi Orezeanu (Sastipen), Anca Balcescu (Sastipen), Marius Diaconu (sastipen), Stefania Diaconu (Sastipen), Hagi Stoican (Sastipen).

Operatori introducere si analiza date: Marius Radulescu (Sastipen), Gurin Claudiu (Sastipen), Radu Anuti (Sastipen).